

De geestkracht van die Nazarener

Jan Spijk

Toneelgroep De Appel uit Den Haag/Scheveningen doet de laatste jaren wel een beroep op het uithoudingsvermogen van bezoekers. Klassieke stukken als *Tantalus* en *Herakles* duurden in totaal elf uur, inclusief enkele pauzes. Wat dat betreft was 'Zie de mens' over de volgelingen van Jezus dit jaar een makkie. De matineevoorstelling op zondagmiddag begon om 14.30 uur en om 20.00 uur stond je buiten (inclusief een soep- en dinerpauze). Regisseur Arie de Mol – geboren en getogen in een christelijk gezin in Katwijk – zei in *Kerk in Den Haag* over Jezus: 'Ik wilde hem gewoon een mens laten zijn, die bovenmenselijke dingen heeft bedacht om de wereld beter te maken. Ik denk dat hij fel was, menselijk, hij maakte ook fouten.' Dat zagen we in de toneelvoorstelling: geen heiligen, maar mensen van vlees en bloed. Vooral Judas (Bob Schwarze) vond ik fenomenaal. Hij voelt als het ware aan zijn theewater dat er maar één vonk naar het volk hoeft over te slaan en het is over met de Romeinen. Hij ziet Jezus als de ideale, charismatische leider om dit te bewerkstelligen. Een beetje zoals de Oostduitsers dat voelden in het najaar van 1989. 'Wir sind das Volk.' En de Muur viel. We weten dat het verhaal van Jezus anders afliep.

In de gereformeerde kerk in mijn geboorteplaats Roodeschool werd er in mijn herinnering maar weinig gepreikt over de Bergrede van Jezus. In die gereformeerde kerk werd toen (jaren zestig en zeventig) nog de Heidelbergse Catechismus letterlijk nagevolgd. Er zou geen mus van een tak vallen als God dat niet zou willen. Toen er in mijn dorp een jongetje verongelukte, kon ik niet begrijpen waarom dat God's wil was zoals in de overlijdensadvertentie stond: 'Op Zijn tijd is thuisgehaald'.... Na een lange geloofsstrijd besloot ik de kerkdeuren achter mij dicht te gooien. Dat was echter niet het einde van mijn religieus gevoel. De bijbelse verhalen en gelijkenissen van die Nazarener bleven mij fascineren. De Bergrede

in het Mattheusevangelie en de bijna identieke rede in het Lukasevangelie, geven mij ook nu nog energie en als het ware geestkracht. Alsof je wordt opgetild. Enige tijd geleden werd ik gegrepen door een preek van ds. Margreet Klokke in de Kloosterkerk in Den Haag waarvan ik enkele jaren geleden lid werd. Het gaat over dat ogenschijnlijk onbegrijpelijke verhaal over de arbeiders in de wijngaard (Mattheus 20). De arbeider die negen uur heeft gewerkt, krijgt net zo veel loon als de arbeider die slechts één uur heeft gewerkt. Dat zou in onze tijd meteen leiden tot een spontane werkonderbreking. Termen als 'asociaal' en 'onrechtvaardig' zouden uit de monden van vakbondsbestuurders klinken. Volgens Margreet Klokke kun je dit verhaal ook anders lezen. De dagloners staan op de markt klaar om aan het werk te gaan. Misschien staan ze wel vooraan omdat ze de grootste mond hebben en net iets handiger zijn dan de rest. Zij worden dan als eerste uitgekozen. Maar de eigenaar van de wijngaard laat het daarbij niet. Hij gaat zelfs vier keer terug naar de markt, zodat ook de dagloners die achteraan staan, toch een paar uurtjes kunnen werken. Margreet Klokke in haar preek: 'Ze zijn misschien ziek of ze hebben een handicap. Ze zijn misschien te oud of hebben moeilijkheden thuis. Het zijn misschien mensen als onze vluchtelingen of onze Grieken.' Ik vond dit een geweldige eye opener. En dat vind ik het mooie aan de persoon van Jezus. Hij zet je vaak op het verkeerde been en gaat om met mensen die niet geliefd zijn bij wat we dan het gewone volk noemen. Als iemand jou slaat, dan keer je hem de linker wang toe. Verrassend en revolutionair. In onze tijd zou Jezus naar het Wereldhuis gaan om de verhalen aan te horen van ongedocumenteerden of zou voorgaan in gebed bij de daklozen voorafgaand aan de vrijdagse maaltijd in het Haagse Stadsklooster. Daarom voelde ik mij de afgelopen jaren bij De Linker Wang als een vis in het water. Eerst als bestuurslid, later als eindredacteur (tot deze zomer). In ons blad komen onderwerpen aan bod die mij enorm aanspreken: het lot van daklozen,

vluchtelingen, het milieu, vrede en veiligheid, het Palestijnse vraagstuk en het lot van zo vele ontheemden in deze wereld. Allemaal mensen die net als die arbeiders in de gelijkenis niet vooraan staan. Ik heb bij De Linker Wang mensen leren kennen die zich niet willen neerleggen bij de 'ploert en schenders' van deze tijd (Huib Oosterhuis), maar 'honger en dorsten naar gerechtigheid'. Want zoals Henriëtte Roland Holst al dichtte: 'de zachte krachten zullen zeker winnen – in 't eind'.

Jan Spijk (1960) is journalist & tekstschrijver en in die hoedanigheid werkzaam bij de vakbond CNV Connectief. Hij was eindredacteur van De Linker Wang van 2013 tot 2015. Hij heeft een eigen tekstbureau: www.spijkschrift.nl

